

Haastedisie 2007
Jaorgang 16, nr. 4
Oplaoge 1900 stoks

't Herenhoentien

BESTE KIENDER!

Stiekelen en stiekelties, daar gaot
et disse keer veural over in 't Herenhoentien!

Hoe en waarom begriepen jim wel, as jim et verhael over Piepmoes heurd hebben. Et moe-
sien trapt in wat scharps. Hi'j daenkt dat hi'j in een stiekelpolle stapt is. Mar dat is niet zo,
et is wat aandere... Bedaenken jim mar es wat as dat allegere wezen kan!

Ok et inlegvel het mit Piepmoes te maeken. In disse tied van et jaor gaot hi'j altid in de
bos op zuuk naor alderhaande neuties. Die verzaemelt hi'j en nemt ze mit om ze in zien
keldertien te beweren. As et in de winter sni'jt en vröst, hoeft hi'j dan temeensen niet naor
buten om eten op te zuken.

Jim zien hierboven twie tekenings, die hiel vule op mekeer lieken. Toch bin d'r acht ver-
schillen. Perbeer die acht verschillen mar es op te zuken.

't Herenhoentien is veural bedoeld veur groep 1 t/m 4 van et basisonderwies in de Stellingwarven en verschient vier
keer in et jaor. Et wodt bedocht en klaormaeht deur Sietske Bloemhoff en Géry Scholten van de Stichting Stellingwarver
Schrieversronte in Berkoop (info@stellingwarfs.nl, till. 0516-451108)

PIEPMOES EN ET STIEKELVARKEN

(Een veurleesverhael van Sietske Bloemhoff)

Op een naomiddag, et begint al aorig schiemerig te wodden, lopt Piepmoes deur de bos op weg naor zien kesteel. Kiek, hi'j het een roggezak op de rogge. Piepmoes het op zuuk west naor beukeneuties, haezelneuten en ekkels, moe'j'm weten. Et is ommes gauw winter, en dan moet hi'j genoeg eten in huus hebben!

Piepmoes het een hieleboel neuties vunnen, dat zien roggezak zit stiefvol.

'k Zal bliede wezen a'k douk thuus bin,' poest de moes, 'die neuten wegen d'r aorig in. Ik daenk da'k hier mar dwas deur de bos gao, dan stik ik een mooi stok of. As 't goed is kom ik percies bi'j mien achterdeure uut,' besluit hi'j.

Et is wel wat een gestroffel en gestraampel, en et wodt vanzels de hieltied duusterder. Ik moet me vanzels de bienen niet breken, bedaenkt Piepmoes, mar et is gelokkig niet veer meer.

Et gaot al zien daegen goed, totdat Piepmoes inienen in wat scharps trapt. 'Au-auw,' piept de moes. 'Auw, dat dot zeer, waor stap ik now dan toch in, wat he'k now in mien potien?'

Piepmoes zal zitten gaon, mar vligt mitien weer overaende...

'Au-auw,' raost hi'j weer, 'au-auw! Hedenhitskes, wat is me dit toch. Ik kon wel middenin een polle stiekels belaand wezen. Man nog an toe, wat prikt dat.'

Piepmoes scharrelt hiel veurzichies een klein aentien veerder. Daor vuult hi'j even an de grond, mar vernemt niks. Hier kan ik wel evenpies zitten gaon, daenkt de moes. Es even kieken as d'r ok een stiel in mien potien zitten. Hi'j buugt him veurover, mar et is aenlik al te duuster om et goed te zien.

'Waacht es even,' mompelt Piepmoes dan in himzels 'As et goed is, zit d'r in et vakkien veurop mien roggezak een zaklanteern.'

Piepmoes haelt de zaklanteern uut et vakkien en dot die an. Dan schient hi'j onder zien potien, mar zicht niks. 'Vremd,' vint et moesien, 'et was krek een stiel die ik vuulde, mar ik zie niks. Es kieken in wat veur polle a'k aenlik terechtekommen bin.'

De moes schient de kaant op waor hi'j krek langes kommen is, mar zicht hielemaole gien stiekelpolle. Hoe kan zoks now. Hi'j schient nog es goed. Nee heur, alliend een bultien blad, percies op et plak daor Piepmoes zopas zitten gaon zol. De moes kikt nog een keertien hiel goed.

D'r is wat appats mit dat bultien, mient Piepmoes. Hi'j schrikt best een betien, want et bultien blad beweegt hiel zachies. Piepmoes staot now stokstief stille en hoolt de aosem in.

Inienen zicht Piepmoes een snutien tot et blad uutkommen. Et snuffelt wat om him herne, en dan komt et hiele koppien van een dier boven et blad uut. Et beest schuddet him es goed of, et blad stoft alle kaanten op. Piepmoes zicht et dier now hielemaole, et besien zit verempeld onder de stiekels.

Allemachies, wat hewwe now an de klompe hangen, daenkt Piepmoes. Een beest mit stiekels, zoks he'k nog nooit zien. Dan weet ik now ok wel waor as ik me zeer an daon heb. Niet an een stiekelpolle, mar an een stielbeest! Dat is me toch ok wat!

Piepmoes besluit dat hi'j mar es even mit et dier praoten moet. Veurzichies stapt hi'j naor him toe, hoest een keertien en zegt dan: 'Goeje.'

Et dier schrikt en rolt him gauw hielemaole op. Et is now krek een balle, vol mit stiekels. Ie zien niks meer van zien poties en zien snutien.

Piepmoes vint et mar nuver. Hi'j vuult es veurzichtig an iene van de stiekels. Now, die is allemachies scharp. Piepmoes lopt es om et dier herne, mar et blijft een ronde balle.

'Ik weet toch zeker da'k zopas een snutien zag,' mompelt Piepmoes, 'waor is dat now toch bleven?'

Dan heurt hi'j wat brommen: 'Ik heb me oprold, wat moet ie van mi'j?'

'Och stielbeest,' zegt Piepmoes, 'ik bin zopas bi'j ongelok op jow stapt, en dee mien potien zeer. Ik docht dat ie een stiekelpolle weren, mar ie bin niet een stiekelpolle, mar een stielbeest,' rattelt et moesien veerder. 'Hoe zit dat now, en waorom rol ie je hielemaole op, zo kan ik jow ommes haost niet verstaon.'

'Ik kan toch niet weten as ie niet wat kwaods in de zin hebben,' bromt et stielige beest.

'Vlak veurd dat ie over me henne lopen zollen, he'k ok al in de piene zeten. D'r weren hier twee katten die alderheiselikst vervelend weren. Mar gelukkig bin ze uiteindelijk ofsakkebaand.' 'Oe heden, stielbeest, twee katten zeg ie?' vragt Piepmoes. 'Een witte katte mit een zwat puntien op de stat en een zwatte katte mit een wit puntien?'

'Juust,' bromt et beest tussen zien stiekels deur. 'En die iene hiet, geleuf ik, Klaos.'

'Klopt,' zegt Piepmoes. 'Dat weren Klaos de kaeter en zien vrundinnegien Miep. Die katten kun ommeraek vervelend wezen. Ze zitten mi'j ok vaeke nao. Mar wollen ze jow dan ok pakken? Ok al zit ie onder de stiekels?'

'Ja, ze wollen mi'j ok pakken,' zegt et besien. 'Ik had ze eerst niet zien, want ik zat lekker an een piertien te knabbelen. Inienen stonnen ze veur me, mit de klauwen klaor om me te griepen. Ik kon me nog krek op tied oprollen, dus ze grepen gelukkig in mien stiekels. Now, die hebben ze wel vuuld. Mar ze bleven volholen. Ze hebben nog tieden om me henne sjouwd en perbeerd om me omme te rollen. Mar dat lokte heur niet, as ik me trouwens ienkeer goed oprold heb, kan gien beest me meer wat doen.'

Intied rolt et stielbeest him weer wat uut mekere. Hi'j het wel in de gaten dat Piepmoes him niks doen zal.

'Kiek,' zegt hi'j, 'dat doe ik zo.' En hi'j lat zien hoe hadde as hi'j him weer tot een balle oprollen kan. 'Ik bin trouwens een stielvarkentien, zo wor ik hier temeensen bi'jomme altied nuumd. En wie bin ie?'

Piepmoes vertelt dat hi'j een bosmoesien is en dat hi'j in een kesteel woont. En hi'j vertelt ok over al zien kammeraoden in de bos, en dat ze aenlik mit mekere altied een protte wille hebben. 'Mar hoe kom ie hier zo verzeild?' vragt hi'j ni'jsgierig an et stielvarkentien.

'Dat zit ziezo,' begint et stielvarkentien. 'Ik woonde altied in een mooi stok bos. Mar now is d'r een posien leden een grote autoweg dwas deur die bos anlegd. En daar kommen een hiele protte auto's langes. Dat is levensgeveerlik veur de dieren in die bos. Een peer van mien kammeraoden hebben al een tik van zoe'n auto had. En ik heb ok al es heurd dat op ere plakken soms stielvarkenties doodreden wodden. Wi'j kun now ienkeer niet zo hiel hadde lopen, en die auto's rieden vaeke vusen te hadde. Now, ik wil nog lange niet dood,' gaot et stielvarkentien veerder, 'dus ik docht, ik zuuk een ere bos. Een bos waor et veilig is. Mar ja, now zatten die vervelende katten achter mi'j an.'

Et stielvarkentien kikt een betien triest, want hoe moet et now veerder.

'Ik weet wat,' zegt Piepmoes. 'Ie kun wel bi'j mi'j wonen, ik heb ruimte zat in mien kesteel.'

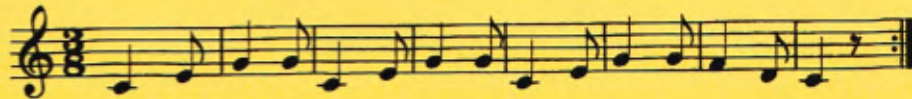
'Dat is hatstikke aorig van jow, Piepmoes,' zegt et stielvarkentien, 'mar in de winter slaop ik altied. Ik slaop dan onder et blad, liefst onder een takkebulte. In huus is et vusen te waarm veur mi'j.'

'Ok best,' vint Piepmoes, 'vlak bi'j mien achterdeure ligt een dikke takkebulte. Daar kun ie wel mooi onder kroepen. De katten kommen daar nooit, want mien kammeraoden uut de bos holen de omgeving om mien kesteel henne altied goed in de gaten.'

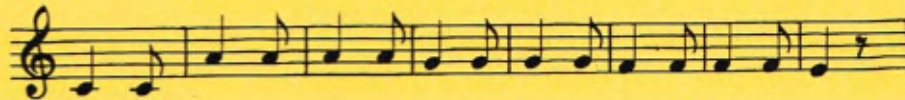
Onder et praoten bin de beide dieren al de kaante van Piepmoes zien kesteel oplopen. As ze d'r binnen, wiest Piepmoes de takkebulte an. Mit 'n beidend slepen ze d'r nog een vrachien blaeden henne, dan kan et stielvarkentien daar lekker waarm onder kroepen om zo de winter deur te kommen.

Een posien laeter is alles rustig en ziej' d'r niks van dat d'r onder de takkebulte een stielvarkentien ligt te slaopen.

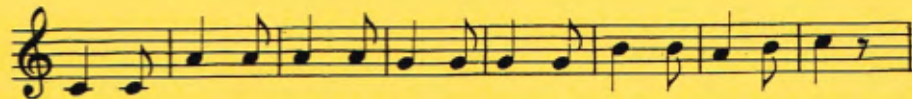
'Tjonge jonge, eigenaorige burenen heb ik,' gniest Piepmoes, as hi'j laeter zien neuties in de kelder brengt. 'De molle leeft winters diepe onder de grond, en mien ni'je buurman kropt onder een takkebulte. Now ja, elk besien het zo zien gewoonten, mar geef mi'j mien kesteel mar!'

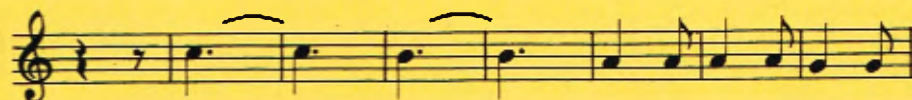
'k Bin een stie-ke-lig bruun besien uut et gro-te die-re-bos.
'k Scharrel onder ek-kel-bomen tussen 't blad en op et mos.

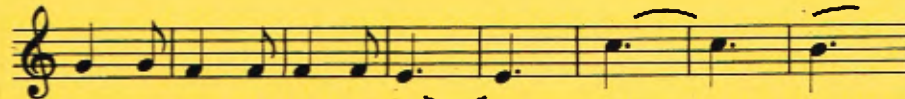
En daor snuffel ik naor pieren of een slange of een moes

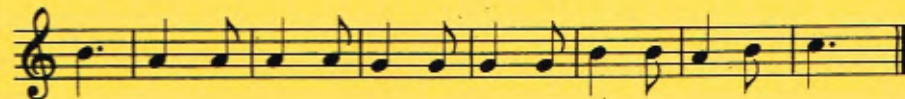
Want die lus ik hiel wat lie-ver as jim slaod of boe-re-moes!

Now wet ze-ker ie-der-ie-ne

stao-rig an al wie a'k bin? Juust, ik

bin een stie-ke-l-var-ken! 'k Heb et hiel best naor mien zin!

STIEKELVARKENTIEN

1.

'k Bin een stiekelig bruun besien uut et grote dierebos.

'k Scharrel onder ekkelbomen, tussen 't blad en op et mos.

En daor snuffel ik naor pieren of een slange of een moes.

Want die lus ik hiel wat liever as jim slaod of boeremoes.

3.

'k Kan et altied hiel goed vienen mit de beesten in de bos.

Mit de iekhoorns en de knienen en mien buurman Reint de Vos.

As ze toch gremietig wodden, rule ik mi'j hadde op.

En dan stikken heur mien stiekels alderheiselikst in de kop!

2.

'k Bin eers wel een oolde slaopkop, winters drome ik altied.

Bi'j de meitied wo'k pas wakker, deur de voegelties heur lied.

'k Kiek wat soez'rig om mi'j henne en ik rekke mi'j es uut.

En dan sliepe ik de stiekels puntig scharp op mien huid.

Refrein:

Now wet zeker iederiene staorig an al wie a'k bin?

Juust, ik bin een stiekelvarken.

'k Heb et hiel best naor mien zin!

(tekst: Johan Veenstra, meziek: Henk Bloemhoff)

WELK NEUTIEN HEURT BI'J WELK BLATTIEN?

Welk neutien heurt, daenk ie, bi'j welk blattien?
Kleur et ekkelblad en de ekkel gruun.
Kleur et beukeblad en et beukeneutien geel.
Kleur et kestanjeblad en de kestanje rood.
Aj' dat daon hebben, kuj' de blaeden
ok nog veur wat aandere gebruiken:

SPATWARK

Prik eerst et kestanjeblad, et ekkelblad
en et beukeblad uut. Leg de drie blatties
mooi verdielt op een vel tekenpepier.
Hool boven dat pepier bi'jglike een oold
thee-zevien in ien van je hanen. Neem in
de ere haand een (oolde) tanebossel mit
een betien varve d'r an. Deur mit de
tanebossel over et zevien te rossen, spat
de varve over de blatties en et pepier.
Nao et spatten kuj' de blatties weglaen.
Op et vel tekenpepier ziej' dan drie witte
blatties. Aj' die kleurd hebben willen, kuj'
now mit een ere kleur over et vel spatten.
Deur de blatties weer opni'j boven et
vel tekenpepier te hopen en daor mit
alderhaande kleuren overhenne te spatten,
krij' een kleurig en haastachtig spatwark.

